

FRI – BLADET 2013

Samarbetsblad för svenska friluftsmuseer

Bästa FRI-vänner !

Lagom till jul får ni nu en rapport från FRI-mötet på Kulturen i Lund den 11 – 12 september 2013.

Vi var 102 deltagare från 23 olika museer och andra kulturinstitutioner.

Liksom 2012 var FRI s årsmöte förlagt till Riksförbundet Sveriges Museers Vårmöte och därmed separerat från FRI mötet. Vårmötet hölls på Djurgården i Stockholm, bl a på Skansen. Protokollat från årsmötet fick ni i direkt anslutning till mötet.

2014 års årsmöte är planerat till Vårmötet i Umeå, den 8 – 10 april. Boka in datumen redan nu.

Värd för FRI mötet 2014 är Bunge museet på Fårö och datumen är satta till den 3 – 5 september. Till det mötet kommer även några Nordiska friluftsmuseer att bjudas in.

FRI - möte på kulturen

Anki Dahlin och hennes kollegor hälsade oss varmt välkomna till Kulturen och Henrik Zipsane tackade, i egenskap av ordförande i nätverket, för att vi fick komma.

Anki passade också på att tacka Emma Malmström som fungerat som samordnare.

Redaktör: Cortina Lange,
Stiftelsen Skansen, Box 27807,
115 93 Stockholm, Tel.
084428004,

E-post:
cortina.lange@skansen.se

Jag önskar er alla en God Jul
och Gott Nytt År.

Kulturen i Lund

Kulturen är en ideell förening med ca 4 000 medlemmar. Föreningen omsätter 45 miljoner kronor. Museet som förutom Kulturen i Lund även omfattar Hökeriet, Tegnér-museet och Östarp besöks av 235 000 besökare varav 83 000 passerar entrén till Kulturen i Lund. Dessutom har museet sammanlagt 172 000 besökare på hemsidan, Facebook och Föremålsdatabasen Charlotta.

Museet erbjuder besökarna 20 permanenta utställningar, ca 5 – 10 tillfälliga utställningar, visar 60 byggnader, park och trädgård samt program. Förvaltningen av samlingarna med 1 000 000 arkeologiska föremål, 250 000 kulturhistoriska föremål och 500 000 fotografier samt arkiv och bibliotek ingår också i uppdraget. För detta svarar 54 årsverken.

"Levande i dialog med omvärlden" är den devis Kulturen arbetar efter och har formulerats i följande vision, mission och positionering:

Vision

Kulturen är det mest livfulla och engagerande museet – ett föredöme när det gäller delaktighet.

Mission

Göra kulturarv levande och angeläget för alla.

Positionering

Kulturen är en oas där kulturarv får liv.

Gemensamt har museets medarbetare definierat hur man vill arbeta med Delaktighet och kommit fram till följande:

Lyhördhet – Kommunikation - Interaktivitet
Ansvar och Trygghet – våga vara en del av....
Transparens och beslutsförankring – info, diskussion och beslut”
Lyssna internt och externt
Tillgänglighet, jämställdhet och mångfald

Kulturens alla medarbetare

FRI:s arbetsgrupp - Pedagogik

Jamtli: Henrik och Britt-Marie berättade om 2014 års NCK konferensen och att Fri pedagogerna planerar att mötas en dag i samband med konferensen.

I arbetet med att revidera Policyn för Pedagogik på friluftsmuseer bör EU:s olika skrivningar om synergi-effekter av samarbete mellan utbildning, kulturarv och kulturliv beaktas.

Senast FRI pedagogerna möttes var på Jamtli och då passade man på att besöka Jamtlis nya 70 tals-miljöer. Temat för mötet var Skapande Skola men givetvis hann gruppen även utbyta erfarenheter från pågående projekt vid de olika museerna.

Gruppen efterlyser även en öppenhet för studieresor i samband med Fri möten.

FRI: s arbetsgrupp – Levande samlingar

Fredriksdal: Jacob Sandberg, biolog Fredriksdal rapporterade. Policyn för Levande samlingar omfattar Djur och växter som hålls på museerna och som utgör en del av museisamlingen. Årsmötet beslöt att fastställa det förslag till revidering av policyn som Fredriksdal m fl arbetat fram.

Resultatet av enkäten om vilka växter vi har, hur vi använder dem och vilka vi behöver m m är utskickad. Om något museum inte fått den kan ni höra av er till POM.

Bra boktips: Klint Karins kålrot och mor Kristinas böna - om fröupprörets kulturarv av Lena Nygårds, Matti Wiking Leino beställs genom Lantbruks -universitets hemsida.

Katarina Frost från Vallby berättade att det europeiska nätverket AEOM är intresserade av att ta del av Policyn för Levande Samlingar.

FRI: s arbetsgrupp – Byggnadshantverk

Skansen: Marianne Strandin berättade om det arbete som gjorts under året och det förslag till policy för byggnader som skickades på remiss under sen höst 2013.

Arbetsgruppen har bestått av representanter från Torekällberget, Vallby, Gamla Linköping, Jamtli och Skansen. Våren 2013 hölls en workshop på Skansen med syfte att slutföra policyarbetet. På höstmötet i Lund redovisades policyns syfte och mål. På samma sätt beskrevs metoden för att komma dit; de fem aktivitetsområdena: Förhållningssätt, Handlingsburen kunskap, Förvaltning, Klassificering, Kompetens. Tanken är att policyn ska användas som ett smörgåsbord, där det enskilda friluftsmuseet kan välja vilken del av de fem aktivitetsområdena som de vill koncentrera sig på.

Synpunkter på förslaget ska vara Skansen tillhanda senast 15 december. Beslut om fastställande tas vid årsmötet i april.

Det angelägna museet – ett projekt på Kulturen

Yvonne Andersson, Madeleine Larsson, Gunilla Gardelin och Karin Hindfelt, berättade om hur man på museet påbörjat ett publikorienterat arbetssätt i dialog med publiken. Ett projekt som handlar om hur friluftsmuseer kan bli mer angelägna i nutiden och framtiden.

Syftet: ett långsiktigt samarbete, dels mellan de tre regionala museerna; Region museet i Kristianstad, Malmö museer och Kulturen i Lund och dels mellan museerna och folkhögskolor och studieförbunden i Skåne.

Det långsiktiga målet med samverkan är:

- Öppet demokratiskt samhälle
- Bredda kulturintresset
- Ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden
- Nå nya målgrupper
- Uppnå ökad kvalitet

Aktiviteterna för att uppnå målen var att hämta inspiration från liknande projekt i Storbritannien, en studieresa till Glasgow, faciliteringsutbildning, tre aktiviteter och att arbeta med den angelägna kulturinstitutionen.

Facilitering - vad är det och varför?

Att facilitera betyder att underlätta och är ett verktyg med olika arbetsmetoder att leda en grupp genom en process. Med kunskap i detta kan man välja rätt arbetsmetod/teknik för syftet med mötet. Sammanfattningsvis konstaterade hon att olika kunskap om olika faciliteringstekniker är bra att ha när kommunikationen i arbetsgrupper det kör fast, när man vill utveckla långsiktiga strategier eller när man ska hålla arbetsplatsträffar. Det hjälper gruppen att skilja mellan sakfrågor och processfrågor (irrelevanta frågor här och nu kan samlas upp till ett annat tillfälle).

Den som vill veta mer kan söka i www.iaf-world.org

”Den angelägna kulturinstitutionen” en kurs ledd av Emily Johnsson från Wish Tree Coultancy, Storbritannien. Hon använder sig av analysredskapet GLO Generic Learning Outcomes, en effektmålsdriven och insiktsledd process. Målet är att museet ska veta vad den vill uppnå och vad dess samhällsroll är. Beslut fattas på insikt om omvärlden och inte på tro. Processen handlar inte om att fråga besökaren vad den vill ha för program utan om dialog om behov och förutsättningar att ta till sig målen för museet.

Ska man arbeta med Glo måste alla i personalen vara medvetna om metodiken och alla måste våga ändra sina arbetssätt.

Föredragningen avslutades med olika exempel på hur Kulturen har praktiserat sina ny kunskaper.

Sammanfattningsvis kunde gruppen konstatera att tid är den största utmaningen i att arbeta publikorienterat. Man måste ha tid att träffa fokusgrupperna flera gånger.

Kulinariska läckerheter

Under hela FRI mötet trakterades vi med fika , lunch och middag. Ett stort tack till alla på Kulturen för er omsorg och generositet!

Lennart Pryts ordf i Kulturens förening stod som värd för lunchen och berättade lite mer om föreningen. Kulturen bildades 1882. Ansvarsområdet är södra Sverige och föreningen har sedan 1980-talet svarat för Regionmuseifunktionen. För detta får föreningen ekonomiskt stöd från stat och region.

Museet en öppen stadsdel

Anki Dahlin och Lunds kulturchef Torsten Schenlaer samtalade om idéerna om Kulturen som en öppen stadsdel i Lund.

Samtalet innehöll många frågeställningar och gav en bild av kulturklimatet i Lunds kommun. När några axplock:

Lunds kommuns ledord är synlighet, delaktighet och tillgänglighet. Kulturnämnden vill att alla medborgare ska känna till och ha tillträde till Kulturen!

En idé är fri entré innebär 5 miljoner entreintäkter i minskade intäkter och kostnaderna är många som t ex, lokalvård, säkerhet, information samt investeringar. Vidare måste utställningarna uppdateras, de är gamla och skapade i en annan tidsanda.

Hur moderniserar vi en organisation som är en institution som också är en förening? Lund arbetar med en grupp "inkubatorer" som stöder kulturverksamheter till att bli entreprenörsverksamheter utan kommunalt bidrag. Tillsammans skulle museet och staden kunna undersöka om det finns några bra idéer som skulle kunna utvecklas till kommersiella verksamheter.

I Lund saknas lokaler för kultur, skulle Kulturens lokaler kunna kommersialiseras? Idag bidrar Lund med 15 miljoner till Kulturen, pengar som Kulturen genom annan finansiering växlar upp till 45 miljoner. Förutom medel från kommunen får museet bidrag från stat/region och föreningsmedlemmar, alla med rätt att ha inflytande på verksamheten.

Dragkamp

Från tolerans till erkännande

Oscar Pripp, docent i etnologi vid Uppsala universitet.
Oscars presentation biläggs FRI brevet!

Diskussion i ämnesgrupper

Deltagarna delades upp i grupperna; Pedagogik, Byggnader, Levande samlingar och Museiledning. I chefsgruppen diskuterades förslaget att utarbeta en Policy för tillgänglighet på friluftsmuseer.

Gruppen konstaterade att frågan innefattar fler frågor än bara den fysiska tillgängligheten. Policyn bör mer handla om förhållningssättet till hur vi löser tillgänglighetsfrågorna. Viktigt att focus ligger på friluftsmuseets särskilda förutsättningar. Ytterligare en aspekt för en policy var att den kan underlätta för museerna att lägga ut konkreta arbetsuppgifter på t ex konsulter.

Gruppen beslutade att starta upp policy arbetet med en seminariepunkt vid nästa Fri möte. Vidare uppmanades alla Läns museer skicka sina strategidokument till Tina i Gamla Lindköping.

Från övriga grupper saknas minnesanteckningar.

Seminarier med Publikt fokus

Kulturens medarbetare ledde fem olika seminarier med syfte att inhämta mötesdeltagarnas förslag till förbättringar inom olika områden. Från två av seminariegrupperna har minnesanteckningar lämnats in till FRI- bladet. Kanske kan anteckningarna liksom de från besöket vid Östarp ge tankar om det egna museet också.

Seminarium – Programverksamhet & konferenser

Med Ulrika Eriksson, Emma Malmström och Johanna Lisberg Jensen

Ulrika inledde med en visning av de lokaler museet kan erbjuda för konferenser. Hon berättade om museets specifika förutsättningar och vad de kan locka med: kulturhistoria, spännande omgivningar, vackra hus bland annat. Hon visade bilder på Riddar-Olle som håller i barnkalas, hur museet kan duka upp i Hornsbergssalen och hur ett bröllop kan se ut på museet. Bland kommentarerna från seminariedeltagarna kan nämnas att gruppen tyckte barnkalasen är för billiga (1500 kr för lokal och guide i två timmar).

Emma och Johanna tog över och berättade om museets förutsättningar som programarrangör. Under sommarperioden maj till augusti är museets mål att erbjuda programpunkter varje dag från maj till augusti.

Frågan museet ställde är: Hur skapa programpunkter utifrån de tre kategorierna: Hus & miljö, Traditioner & Högtider samt Utställningar? Kulturen erhöll många olika tips beskrivningar på program som genomförs vid respektive deltagares museum.

Seminarium Identitet och kommunikation

Maria Bohlin och Kajsa Hallberg ledde seminariet som tog upp frågor kring museets identitet och hur museet möter besökare både fysiskt och via nya medier. Nedan redovisas stolpar från gruppens förslag till förbättringar.

Intryck av Kulturen

Många upplevde att det är svårt att hitta till Kulturen. Står man vid järnvägsstationen har man ingen aning om vart man ska gå. Museibyggnaden ligger i en inhägnad gård och skyltning skulle bli bättre för att bättre välkomna besökarna.

Utanför Kulturen borde det finnas en karta som tydligt visar och förklarar att det är ett museum och ett friluftsmuseum. Idag är det en bild på området och det står bara "Kulturen". Alltså inte självklart att det är ett museum.

På gården är bokstäverna K U L T U R E N placerade, de ser ovårdade är inte anpassade till den nya profilen.

Huset ser stängt i och med att fönstren är igenbommade. Fönstren borde kunna nyttjas till att bjuda in till besök.

Restaurangen som ligger på gården och museet behöver samordna sig mer för att kommunicera en gemensam identitet.

Museientrén behöver ses över, vad möts gästen av, hur lockas man in i museet, hur vet man att man kan fika där osv

Vad gäller den grafiska profilen föreslogs att museet använder en "tag-line" – dvs. en underrubrik – för att tydliggöra att Kulturen både är ett museum och ett friluftsmuseum.

Positivt:

- Skylten utanför med öppettider och priser är snygg o tydlig. Den infon bör finnas med även på dörren.
- Välkomnande butik.
- Bilderna i trädgårdsrummet borde finnas utanför museet så att man ser vad kulturen har att erbjuda!! Här inne finns något roligt för alla!

Kulturens webb och sociala medier

På kulturen kopplas hemsidan ihop med sociala medier och länkar finns däremellan. På kulturen.com är det många besökare som utforskar rubriken "Bakom kulisserna".

Diskussion:

Flera deltagare tyckte att Kulturen.com var informativ och snyggt formgiven.

Många seminariedeltagare vittnade om att det är svårt att få kollegorna att lägga upp info på sociala medier och det kan leda till obalans i flödet av information från olika delar av verksamheten.

Behovet av Policy för vad man får lägga ut på webben diskuterades.

Besök till Kulturens Östarp 2013-09-12

Sebastian Goksö, Kristina Bakran och Annika Hellberg introducerade oss alla till Östarp. Efter gruppvisa och enskilda upptäckspromenader fick vi alla återge våra olika intryck och förslag till förbättringar.

Intryck från parkeringen

Man kommer till en baksida av något.

Man kan tro att Östarp endast är själva Gästgivaregården.

Välkomstskylten fin och trevlig men bilparkeringen borde vara åt sidan.

Skapa ett GRÖNT område mellan parkeringen och entrén. = Gör "grön" rondell på parkeringsplatsen. En del personer behöver kunna släppas av nära och det ska vara enkelt att kunna göra det. Sen åker man bort och parkerar bilen.

Gallra bort en del träd för att skapa en "siktgata" så att man kan se den vackra vyn redan från parkeringen.

Entrébyggnaden:

En "gårdsbutik" som säljer saker som känns "östarpigt".

Skrindor att hyra på området.

Försäljning av picnic-korg vid vissa tillfällen när det finns mycket folk, t ex vid betessläpp, midsommarfest, skördedag och höstmarknad, samt visningar av gård och trädgård.

Inne på området:

Skyltar som "vägvisare" – komplettera med info om HUR många meter det är till de olika byggnaderna, gårdarna, trädgårdarna.

Info redan vid entrén om var på området man får fika.

Soptunnor i blickfånget.

Ha inte gatupratere i naturen – dessa vill man bara städa bort = de stör intrycket.

Tänk på ordval – ~~arrendator~~ – välj något annat.

Jämna ut vägen (ej så lätt att gå där nu).

Tillgänglighetsanpassa – elbil (hitta sponsor), eller häst-o-vagn?

Info-skyltar allmänt:

Skriv som en tidningsartikel med rubrik (stort typsnitt), sammanfattning (också i lite större typsnitt) och mer ingående fakta som vanlig brödtext.

Besöksräknare

Eco-counter, batteridrivnen (10 år), nedgrävd i marken vid skylten "välkommen till fots".

Kostnad 15'-20' kr.

Förslag till programverksamhet:

Vind och vatten – som tradition nu och då.

Program för nödvändiga renoveringsinsatser

"Mathantverkstema" med Gästis – skånskt mathantverk på traditionellt vis

Skriv något om arrendatorn – berätta något personligt om familjen som bor där.

Bygga tidsenligt staket (pedagogisk verksamhet)

Det är viktigt att besökarna känner sig aktiva. Nu har vi mycket för barn men vi bör ha FAMILJEAKTIVITETER.

Rollspel, Spöhistorier som hör till husen, Filmafton – Edward Persson-tema, Häst- och vagnmöjligheter, Följa bondepraktikan, Profilera Hanna mer!, Kurser trädgård, Mycket att "få göra".

Konferenser

Dagskonferenser inkl. buss, Bed & breakfast, Bo på bondgård, Bröllop "old style", Enkelt, billigt boende för skolklasser (skolresa).

Övriga tankar

Överexploatera inte!

Håll kurser i saker som tillhör miljön (t ex byggnadsvård)

Ta bort plastmöblerna i trädgården och ersätt med trädgårdsmöbler i annat material. Plast hör inte hemma här!

Medlemskap för arkeologiska museer

Mötesdagen den 12 september innehöll även en diskussion om de arkeologiska friluftsmuseernas inkludering i FRI.

Henrik inledde och poängterade att vi vid detta möte endast skulle diskutera frågan och att beslut fattas vid årsmötet i april 2014.

Björn Jacobsson från Foteviken var inbjuden att berätta om de arkeologiska friluftsmuseerna i Sverige.

De arkeologiska museerna bedriver sin verksamhet runt ett centrum av rekonstruerade hus och miljöer från medeltid och tidigare. Rekonstruktionerna bygger på arkeologiska fynd, historiska källor och isländska sagor. Man arbetar med två typer av rekonstruktioner sådana som blir föremål och andra som fungerar som pedagogiska miljöer. I Norden fokuserar museerna på interiöra miljöer och människor i husen.

I Sverige finns det ett 30-tal anläggningar. Minst hälften av museerna är medlemmar i Riksförbundet Sveriges museer. Organisationen bakom kan se olika ut. Till museerna finns en resursbank med många duktiga hantverkare och arkeologer.

Idag har de arkeologiska museerna ett Nordiskt nätverk i nära samarbete med det europeiska nätverket Exark. Se vidare på www.Exarc.eu. Det nordiska nätverket har två möten om året, ett som fungerar som ett ting med praktisk experimentell verksamhet och ett möte som har karaktären konferens. Nätverket har verkat i 20 år och alla museer har besökt varandra.

På Foteviken är de 5 anställda + 5 säsongsanställda. Verksamheten kvalitetssäkras genom manualer för kompetens, kunskap och klädsel. Alla anställda har akademisk kompetens.

På frågan om varför de arkeologiska museerna vill bli en del av FRI s nätverk svarade Björn att de vill ingå i FRI för att kunna korsbefrukta kunskap som finns inom de olika museiformerna.

Henrik konstaterade att FRI s stadgar inte hindrar de arkeologiska friluftsmuseerna från att vara medlemmar i FRI. Han uttryckte vidare att det vore kul om Sverige kunde vara ett föregångsland i att inkludera de arkeologiska museerna i friluftsmuseikretsen. Tillsammans skulle vi kunna bli starkare.

Diskussionen avslutades med att be Foteviken att skicka in en formell ansökan om medlemskap i FRI nätverket i god tid innan årsmötet samt att alla museer på hemmaplan funderar på hur man vill ta ställning i frågan.

Tack för denna gång!

Cortina Lange